

Tiedote 24.2.2016

JAPONISMI VISAVUORESSA

Japanin taide vaikutti myös kansallisromantiikan syntyyn

Japani oli suhteellisen suljettu maa aina vuoteen 1854 asti, jolloin maa avautui länsimaille. Euroopassa heräsi valtava kiinnostus japanilaiseen taiteeseen ja kulttuuriin. Tavarataloihin perustettiin Japani-osastoja, joista sai ostaa japanilaisia tuotteita. Erityisesti taiteilijat vaikuttivat japanilaisesta estetiikasta ja se edesauttoi esimerkiksi art nouveau eli jugendin, syntetismin ja symbolismin syntyä. Suomessa puhutaan kansallisromantiikasta, ja vaikka sen periaatteena olikin kääntää katse Euroopan sijaan omaan kulttuuriperintöön ja Kalevalaan, ei sekään olisi syntynyt ilman japonismin vaikutusta. Japonismi nosti esiin erilaisen estetiikan, luonnon kuvaamisen luontoa kunnioittamalla ja tietysti kaikenlaisen eksotiikan.

Taidetta, jonka sisällössä tai muotokielessä on vaikutteita japanilaisesta taiteesta, käytetään nimitystä japonismi. Yksi teoksissa ilmentynyt japonismin muoto oli koristeellisten japanilaisten esineiden kuvaus. Suomen kultakauden taiteilijat, Albert Edelfelt, Akseli Gallen-Kallela, Pekka Halonen ja myös Emil Wikström haalivat itselleen Pariisin tavarataloista japanilaista esineistöä. Erityisen suosittuja olivat erilaiset viuhkat ja sermit, mutta myös astiastot, kotialttarit ja tietysti grafiikan lehdet.

Japanilainen grafiikka mullisti eurooppalaisten taiteilijoiden taidekäsityksen. Aivan uudenlainen tapa nähdä ja kuvata esimerkiksi luontoa toimi innoituksena esimerkiksi Pekka Halosen taiteessa. Sommittelusta tuli epäsymmetristä, ääriviivoja korostettiin ja luonnon pienet yksityiskohdat nousivat esille: lehtien muodot, levät, sammakot, hyönteiset ja muut, joita perinteisessä eurooppalaisessa taiteessa ei aikaisemmin juurikaan ollut arvostettu.

Kuvanveistotaiteeseen japonismi ei vaikuttanut suoranaisesti tai ainakin sen jälkiä on kuvanveistosta vaikeampi tavoittaa. Emil Wikström kuitenkin oli hyvin kiinnostunut kaikesta orientalismista ja hänen kotinsa esineistöön kuului useita japanilaisia esineitä. Esineet on hankittu Pariisista 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa. Yksi japonismin näkyvimpiä ilmaisuja Visavuorella on Wikströmin suunnittelema huvimaja, ”Lystihuone”, jonka muotokieli on selvästi japanilainen. Visavuoren visakoivut ja väkkärämännyt muistuttivat Wikströmiä japanilaisista maisemamaalauksista ja siitä hän intoutui suunnittelemaan Lystihuoneen.

Japonismi Visavuorella-näyttely esittelee Emil Wikströmin kodin japanilaisesineet niiden alkuperäisessä ympäristössään, Wikströmin kotona. Näyttelyn innoituksena on toiminut Ateneumin Japanomani Pohjoismaisessa taiteessa-näyttely, jonne on Visavuoresta lainattu osa kodin japanilaisesta esineistöstä.

JAPONISMI VISAVUORESSA

31.10.2016 asti Visavuoren Ylätalossa.

Lisätietoja: Päivi Myllylä, puh. 040 759 7719 tai palvi.myllyla@valkeakoski.fi

Kuvia näyttelystä: www.visavuori.com / medialle